

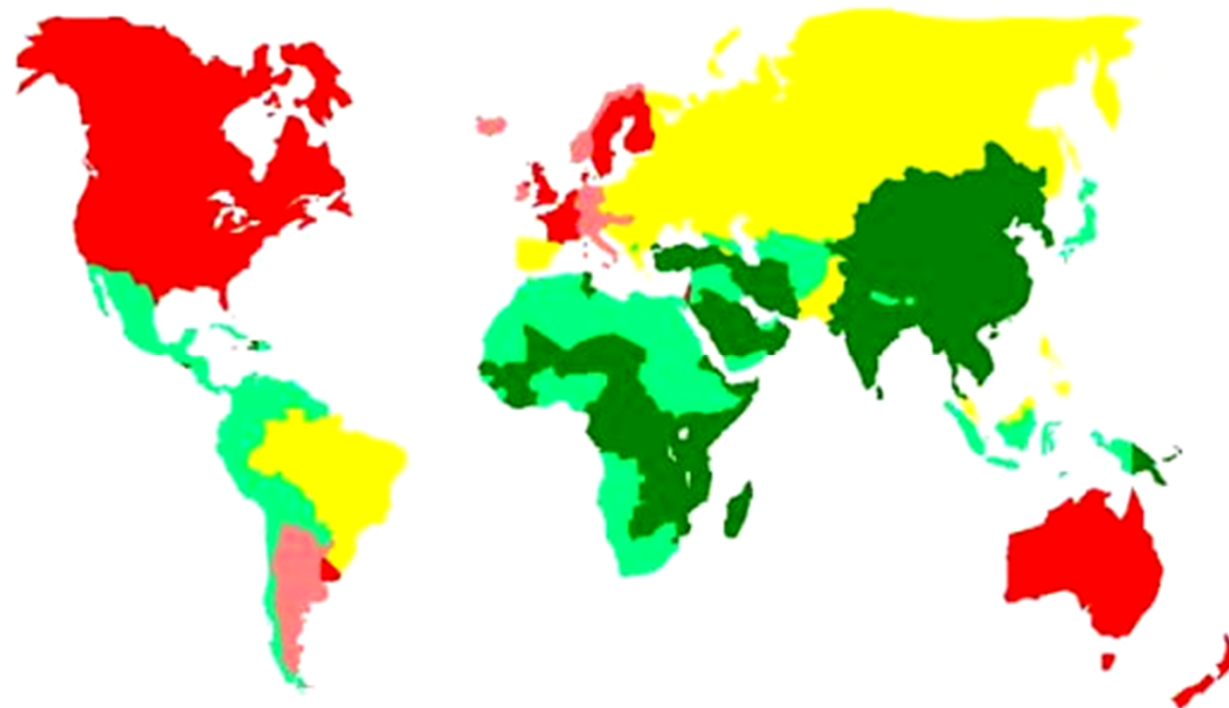
Profilaktyka raka piersi

Od samobadania do mammografii
Prezentacja dla nauczyciela

Rak piersi – wielkość problemu zachorowania

- Najczęstszy nowotwór złośliwy u kobiet – ponad 20% wszystkich nowotworów u kobiet.
- Liczba zachorowań na świecie w 2002 r. – 1.050.000.
- Ponad 12.000 zachorowań w Polsce
- Każdego dnia zachorowuje ok. 3.000 kobiet.

Standaryzowany współczynnik zachorowalności na raka piersi świat

Breast Cancer Research

 < 20,2

 < 25,8

 < 34,0

 < 52,6

 < 90,2

Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe piersi w Polsce w 2004 roku

	Liczba	Wsp. surowy	Wsp. standaryzowany
Zachorowania	12049	61,2	40,7
Zgony	4887	24,8	14,5

Rak piersi – wielkość problemu

zgony

- ❑ Liczba zgonów na świecie w 2000 r. – 430.000.
- ❑ 167.700 (39%) zgonów w krajach rozwiniętych.
- ❑ 262.300 (61%) zgonów w krajach rozwijających się.
- ❑ Każdego dnia **1.200** kobiet umiera z powodu raka piersi.
- ❑ W ciągu dwóch lat umiera tyle kobiet ile mieszka w Warszawie.

Ryzyko zachorowania na raka piersi

- USA – co **9** kobieta zachoruje na raka piersi
- Polska – co **12** kobieta zachoruje na raka piersi
- Japonia – co **18** kobieta zachoruje na raka piersi
- Chiny – co **25** kobieta zachoruje na raka piersi

Rak piersi-czynniki ryzyka

- Wiek > 50
- Hormonalne
 - Endogenne /wiek pokwitania, menopauzy, pierwszej ciąży, liczba ciąż/
 - Egzogenne /antykontracepcja hormonalna, HTZ/

Rak piersi-czynniki ryzyka

- Choroby piersi z proliferacją
 - atypowa hyperplasia
 - LCIS
 - rozrost wewnątrz przewodowy

Rak piersi-czynniki ryzyka

- Rodzinne
- Genetyczne
 - BRCA1
 - BRCA2
 - P53

Tab. 1. Ocena ryzyka rodzinnego u kobiet

Ryzyko	Rodzaj nowotworów u krewnych	Liczba przypadków u krewnych (kobiet) przed 50. r.ż.
Wysokie	raki piersi raki jajnika	u 3 krewnych, w tym jednej I stopnia
Średnio wysokie	raki piersi	u 2 krewnych, w tym jednej I stopnia
Wyższe niż przeciętne	raki piersi	2-3 raki piersi u krewnych II lub III stopnia

Rak piersi-czynniki ryzyka

- Przebyty nowotwór piersi
- Styl życia
 - dieta
 - aktywność fizyczna
 - alkohol i tytoń
- Promieniowanie jonizujące

Czynniki ryzyka-podsumowanie

Które kobiety chorują na raka piersi?

- 70% chorych na raka piersi skończyło 50 rok życia;
- w dużych miastach zachorowalność jest dwukrotnie wyższa niż na wsi;
- częściej chorują kobiety o tzw. „wyższym statusie socjo-ekonomicznym”;
- kobiety z nadwagą;
- kobiety, które nie rodziły lub pierwszy poród był po 26 roku życia;
- kobiety, które mają zwiększone ryzyko genetyczne
- Kobiety, które mają zwiększone ryzyko rodzinne;
- kobiety, które miały uprzednio raka piersi

Rak piersi –jak zapobiegać

- Edukacja
- Wiedza + Świadome postępowanie
 - Zmniejszanie czynników ryzyka
 - Wczesne wykrywanie
 - Diagnostyka wykrytych zmian

Rak piersi-sposoby wykrywania

- Badania wykrywcze
 - okazjonalne
- Badania skryningowe
 - populacyjne, zorganizowane, aktywne

Badania wykrywcze raka piersi

- Mammografia
- USG piersi
- Samobadanie piersi
- Badanie piersi przez lekarza/pielęgniarkę

Mammografia = rentgen piersi zalecana częstość wykonywania

Mammografia

Pierwsza „kontrolna”

między 35 - 40 r. ż

od 40-50 co 2 lata

od 50–70 co 1 rok

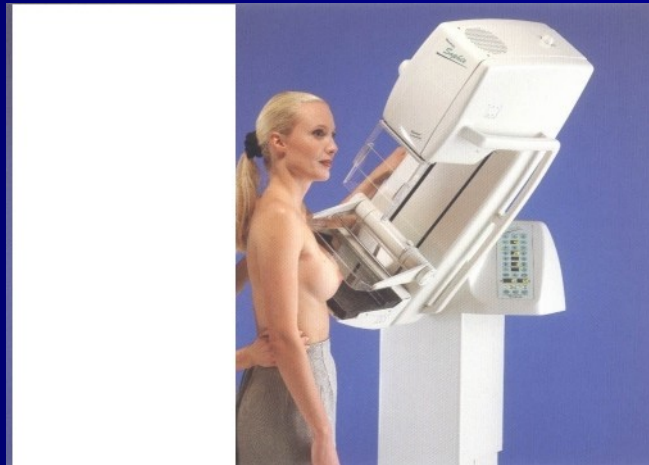
u kobiet z

podwyższonym

ryzykiem według

zaleceń lekarza

mammografia

mammografia

USG piersi = badanie ultrasonograficzne

- bezbolesne badanie przy pomocy bezpiecznych ultradźwięków.
- Pozwala różnicować pomiędzy zmianami o charakterze torbielowatej (wypełnionej płynem) a zmianami litymi.

Ultrasonografia

Rak piersi – badanie kliniczne

- Samobadanie piersi
- - 1 raz w miesiącu
- Badanie piersi przez lekarza
- - 1 raz w roku

Badania skryningowe – co to takiego?

SKRYNING* jest to badanie osób bezobjawowych przy pomocy odpowiedniego testu, który rozdziela (przesiewa) te osoby bezobjawowe na dwie grupy:

1. grupę z testem dodatnim (nieprawidłowym)
osoby prawdopodobnie chore
2. grupę z testem ujemnym (prawidłowym)
osoby prawdopodobnie zdrowe

* Definicja oparta na opisie S. Bahn

Rak piersi - test skryningowy = Mammografia

- Mammografia
- bezpłatna
- od 50 – 70 co 2 lata

Zdjęcie roentgenowskie piersi

Rak piersi – wczesne wykrywanie

ŚREDNIA WIELKOŚĆ GUZA PIERSI WYKRYWANEGO W ZALEŻNOŚCI OD METODY

- ← 3 mm średnia wielkość guza wykrywanego u kobiet, które regularnie wykonują mammografię
- ← 6 mm średnia wielkość guza wykrywalnego podczas pierwszej w życiu mammografii
- ← 12 mm średnia wielkość guza wykrywalnego przez kobietę, badającą regularnie swoje piersi
- ← 21 mm średnia wielkość guza wykrywalnego przez kobiety, które **sporadycznie badają sobie piersi**
- ← 40 mm średnia wielkość guza, wykrywalnego przypadkowo przez kobiety, które **NIGDY** same nie badały sobie piersi

Dane epidemiologiczne - źródło

„Nowotwory złośliwe w Polsce w 2004 roku”
(Cancer in Poland in 2004), Warszawa 2006
Zakład Epidemiologii i Prewencji Nowotworów
Krajowy Rejestr Nowotworów

- <http://onkologia.org.pl/>
- <http://epid.coi.waw.pl/krn/>